

Perashat Lej Lejá 5784

Velas: 5:57pm

Fin Shabat 1: 6:39 pm - R”T: 7:12 pm

Fin Shabat 2: 6:50 pm - R”T: 7:18 pm

מעשה המשפט

בית דין צדק לעשות

Marcos y Lety Amiga

Maasé Bet Din

Rab Reubén Almog
חבר בה"ד אמת ומשפט

¿MACAT MEDINA EN EMPLEOS?

Terminando Simjá Torá nos enteramos de las atrocidades que ocurrieron en Eretz Israel, un verdadero caos, caídos, desaparecidos y rehenes. Hasta hoy sigue subiendo el numero de víctimas de este episodio tan triste. Poco después se cerraron muchos establecimientos, sobre todo los relacionados con turismo y lugares públicos. El gobierno ordenó que no se pueden abrir colegios durante unos días.

Surgió la pregunta si le corresponde al Seminar de niñas pagar a sus Morot por los días en los cuales no trabajaron.

Respuesta: La Mishná (ב"מ קג.) habla de quien renta un inmueble y ocurre una "Macat Medina", un acontecimiento que afecta a la ciudad en general. Y la Mishná explica que un Ones de esta categoría como "Macat Medina", lo debe asumir el arrendador. Y así lo dictan el Shuljan Aruj y el Ram"á.

Según eso, en el caso paralelo, de un empleado que no laboró dentro de los días de Macat Medina, no le corresponde recibir su sueldo por estos días.

Sin embargo, el mismo Ram"á dice, (סי"י שכ"א), en relación a un Moré que enseña Torá a los alumnos, y el gobernador prohibió en la ciudad impartir clases de Torá, que los padres de los alumnos deberán pagar el sueldo del Moré. Y esto es contradictorio a lo que mencionamos, que no corresponde pagar por el tiempo de Macat Medina.

Los comentaristas del Shuljan Aruj, ofrecen diversas respuestas a esta curiosa contradicción, y estas respuestas arrojan distintos resultados en la Halajá, pero no todas fueron aceptadas en la Halajá:

1. El Sm"á explica que el Ram"á no pretende obligar al padre del alumno a pagar todo el sueldo, sino que pague la mitad, considerando que sean afectados por la Macat Medina por igual, y el Sm"á explica que así se ve en el Mahara"m que es la fuente del Din del Ram"á.

2. El Netivot explica que él Ram"á dijo que debe pagar todo el sueldo del Moré, es particularmente en el caso del Moré que imparte clases de Torá (ע"ש ראיותי), pero a un maestro u otro empleo, no le corresponde el pago.

3. El Jatam Sofer sostiene que esto es particularmente en el trabajo de un Docente, sin importar que sea lo que enseña (ע"ש ראיותי), a diferencia de cualquier otro empleo, que no le corresponde recibir su sueldo.

4. Por otro lado, el Sha"j y el Sm"á, están de acuerdo con el Ram"á, y sostienen que en cualquier empleo deberá pagarle el sueldo.

Halajá: Importantes opiniones actuales en Eretz Israel consideran que sería difícil obligar el pago al empleado, siendo que existe una gran Majloket. Por lo que optan por hacer como el Jatam Sofer dijo en un caso similar, que deberá pagarse únicamente la mitad del sueldo (como lo dice el Sm"á antes mencionado).

Halaja Lemaasé: Sin embargo, la Halajá considera que los usos y costumbres implícitos en un contrato, tienen valor como si fueran condiciones explícitas, por lo que, si existe un uso o costumbre en la ciudad de como manejar situaciones como estas, sea pagar o no pagar el salario, se deberá hacer como la costumbre lo dicte (sin importar si es una costumbre adoptada por el público, o una costumbre que se dio a raíz de la legislatura).

En conclusión: Deberá asegurarse si hay un uso y costumbre que indique si debe pagar o no, y así se deberá hacer. De no existir una costumbre conocida, importantes Rabanim dicen que deberá pagar la mitad del sueldo. Está de más recalcar que cada caso requiere la evaluación de un Dayan especializado en el tema, para valorarlo

Halaja Lemaasé

Pregunta: Es común escuchar en la Amidá a personas que dicen "Mashib Haruaj" etc. en voz alta para recordarle a los demás. ¿Está correcto hacerlo?

Respuesta: El Shuljan Aruj (ק"י"ד ב') menciona que no se puede decir Mashib Haruaj antes de que el Jazan lo anuncie, el Ram"á explica (ע"י משגיב ס"ק ה') que se anuncia antes de Musaf de Sheminí Atzeret, pero el Maguen Abraham (ב"י ס"ק ב') explicó que dentro de la Amidá el Jazan dice Mashib Haruaj en voz alta para anunciar al publico.

El Biur Halajá (ד"ה אסור) menciona que de lo que los demás Poskim no mencionan la opción del

Maguen Abraham se entiende que no la sostienen y no hay que hacerlo así. Los Poskim explicaron que no es Derej Eretz anunciarlo en la mitad de la Amidá, aparte que la Amidá se dice en voz baja (ע"י פסק"י אורח ה')

Aun así, el Maharsha"l permitió que el Jazan o el Shamash diga en voz alta Mashib Haruaj para que le recuerde al público (וכה"ה שם) הוב"ב בב"י"ח סי' רל"ג, וכה"ה שם) (ס"ק ט"ז).

De igual manera no está correcto que cada uno del publico esté diciéndolo en voz alta, sino únicamente el Jazan (ע"י ע"ו 20, ע"י ילק"י ק"י"ד סי').

Maasé Sheaya

El préstamo que se duplicó

La hija de Rab Efraim BH se comprometió, pero desde el punto de vista económico estaba apretado, así que fue a un Gmaj a pedir un préstamo, llegó a la casa del encargado pero no lo encontró aún después de ir varias veces, recién el viernes al mediodía lo encontró y le dio un préstamo de dos mil dólares.

Después de eso Rab Efraim pensó ir al Kotel a agradecerle a Hashem y pedirle que lo ayude a salir adelante y poder pagar todos los gastos de la boda.

Se dirigió de inmediato al Kotel. En lo que llegaba comenzó a atardecer y de pronto se metió la mano en el bolsillo, en medio de Ir Hatiká y recordó: que tiene dos mil dólares cargando. "En unos minutos llegaré Shabat Kodesh y tengo dinero conmigo. ¿Qué hago ahora?", se preguntó. Pensó en todo tipo de Heterim pero inmediatamente se dijo: "Estoy yendo a pedirle al Creador del mundo que me mande salvación para mi situación actual, ¿y yo voy a buscar diferentes permisos para mí sin cumplir Shabat como se debe?".

Fue a la primera casa de encontró y tocó la puerta. Un hombre americano abrió la puerta preguntando qué quería. Rab Efraim le dijo: "Escucha, tengo dos mil dólares en efectivo. Quiero que me los guardes hasta que termine Shabat. No hay tiempo de firmar documentos y tampoco lo puedo llevar conmigo, solo guardalo". El americano lo miró y le preguntó: "¿Quién anda con tanto dinero por la calle? ¿Eres rico para tener tal cantidad en efectivo?". Él le respondió: "Para nada, me dieron apenas del Gmaj para casar a mi hija", el hombre entendió y aceptó cuidar el dinero.

Terminando Shabat Rab Efraim regresó por el dinero. Por alguna razón le pareció que el paquete era significativamente más grueso que el mismo paquete que él le había dado. Contó el dinero y vio que habían cuatro mil dólares, el doble de lo que él había entregado un día antes. Miró al americano con curiosidad y le dijo: "No entiendo, te deposité dos mil dólares, ¿de dónde salieron otros dos mil?".

El hombre explicó: "Mi hermano vive en Estados Unidos, tenía dos mil dólares de Maäser y me los transfirió para que se lo entregue a un Talmid Jajam necesitado. No sabía a quién dárselo, pero cuando me dijiste que vas a casar a tu hija y para no profanar el Shabat quieres depositar el dinero conmigo aunque no me conoces, sin saber si soy fiel o no, pudiendo perder todo el préstamo. ¡Por eso, al ver tu dedicación por Shabat Kodesh, te elegí para darte el dinero!"

Dijo Rab Efarim "Simplemente confié en Hashem, hice lo que Él quería, y Hashem me duplicó".

אכילת איסור בימי מלחמה

[תשרי תשפ"ד זמן מלחמה חרות ברזל בעזה]

איתא בחולין דף יז. "אמר רב יוסף רבי עקיבא היא דתניא כי ירחק ממך המקום אשר יבחר ה' אלהיך לשוים שמו שם וזבחת מבקרך ומצאנך ר' עקיבא אומר לא בא הכתוב אלא לאסור להן בשר נחירה שבתחלה הותר להן בשר נחירה משכנסו לארץ נאסר להן בשר נחירה ועכשיו שגלו יכול יחזרו להתירן הראשון לכך שנינו לעולם שוחטין", וכן פסק הרמב"ם בהלכות שחיטה פרק ד' הלכה י' כשהיו ישראל במדבר לא נצטוו בשחיטת החולין אלא היו נותרין או שוחטין ואוכלין כשאר האומות.

ובהמשך הגמ' "בעי רבי ירמיה אברי בשר נחירה שהכניסו ישראל עמהן לארץ מהו, אימת אילימא בשבע שכבשו השתא דבר טמא אישתרי להו דכתיב ובתים מלאים כל טוב ואמר ר' ירמיה בר אבא אמר רב כתיב דחזירי בשר נחירה מבעיא, אלא לאחר מכאן, ואיבעית אימא לעולם בשבע שכבשו כי אשתרי להו שלל של עובדי כוכבים דידיהו לא אישתרי תיקון".

דעת הרמב"ם

ועיין ברמב"ם בפרק ח' הלכה א' מהלכות מלכים שכתב "חלוצי צבא כשיכנסו בגבול העכו"ם ויכבשו וישבו מהן, מותר להן לאכול נבלות וטרפות ובשר חזיר וכיוצא בו, אם ירעב ולא מצא מה יאכל אלא מאכלות אלו האסורים, וכן שותה יין נסך, מפי השמועה למדו ובתים מלאים כל טוב ערפי חזירים וכיוצא בהן".

ומבואר מדבריו כמה דברים: א- דבכל מלחמה יש היתר לאכול נבלות וטרפות, ולאו דוקא מלחמת מצוה, ב- כל ההיתר הוא דוקא לחלוצי צבא, ג- דוקא אם רעב ואין לו דבר כשר לאכול, ד- אפ"ל יין נסך מותר, ה- לא מחלק בין אם הוא שלל דידיה או של העכו"ם.

וכל רואה מתמה, הרי ר' ירמיה הסתפק מהו בשר נחירה שהכניסו אתם לארץ, והגמ' שואלת אימת ואם איתא דכל ההיתר הוא דוקא למי שהוא הולך ללחום מדוע הגמ' לא אומרת הדנפק"מ לנשים, או למי שאינו רעב וצ"ע [והאחרונים שהאריכו ליישב דברי הרמב"ם בזה עיין צל"ח ובהגהת נכד הצל"ח ועוד].

דעת הרמב"ן

הרמב"ן בפרשת ואתחנן כתב על דברי הרמב"ם "ואין זה נכון, שלא בשביל פקוח נפש או רעבון בלבד הותר בשעת מלחמה, אלא לאחר שכבשו הערים הגדולות והטובות וישבו בהן היתר להם שלל אויביהם. ולא בכל חלוצי צבא, אלא בארץ אשר נשבע לאבותינו לתת לנו כמו שמפורש בענין. וכן יין נסך שהזכיר אינו אמת, שבכל איסורי ע"ז היא עצמה ומשמשיה ותקרובת שלה הכל אסור, שנאמר (להלן ז' כו) שקץ תשקצנו ותעב תתעבנו כי חרם הוא. ואם לא נתכוון הרב אלא להתיר סתם יינן במלחמה, וכי למה הוצרכנו לדבר זה, איסורי תורה והותרו גזרות של דבריהם יהיו אסורות ע"כ".

נמצא דפליג בכמה דברים: א- דוקא במלחמת מצוה ולא בכל מלחמה, ב- דאפ"ל שאינן רעבים מותר, ג- שייך נסך היות והוא ע"ז אסור.

ובפרשת מטות כתב הרמב"ן ראייה לדבריו מהא דהוזהרו על הגעלת כלים רק במדין ולא במלחמת עוג וסיחון וז"ל והזהיר אותם עתה בהגעלת כלי מדין מאיסורי הגוים, ולא אמר להם זה מתחלה בכלי סיחון ועוג שלקחו גם שללם, כמו שאמר (דברים ב' לה) רק הבהמה בזונו לנו ושלל הערים אשר לכדנו. והטעם, כי סיחון ועוג מלכי האמורי הם וארצם מנחלת ישראל היא, והותר להם כל שללם אפילו האיסורים דכתיב (שם ו' יא) ובתים מלאים כל טוב אשר לא מלאת, ואמרו רבותינו (חולין יז א) קדלי דחזירי אשתרי להו, אבל מדין לא היה משלהם ולא לקחו את ארצם, רק לנקום נקמתם הרגו אותם ולקחו שללם ולכך נהג האיסור בכליהם עיי"ש.

ביאור הגר"ח בפלוגתא דהרמב"ם והרמב"ן

ועיין בחיודשי הגר"ח בחולין שכתב ונראה בביאור פלוגתתם דלטעמיהו אזלי, דלהרמב"ן דלא הותר אלא בכבישת הארץ ולא בכל מלחמה, נמצא דאין מעשה המלחמה מתיר את האיסורים אלא דהיתר הוא בהצפא דהאיסורים דהיינו דהבתים מלאים כל טוב שמצאו בכבישת הארץ הותרו, וגם האיסורים שבהם הותרו, וכיון דהיתר הוא בעצם החפצא דהאיסור אין צריך לזה דוקא רעבון להתירו, וכן נמי שייך בזה גדרים איזה איסור הותר ואיזה לא הותר, ולכן ס"ל דע"ז לא הותר, אמנם להרמב"ם דהותר בכל מלחמה ולא דוקא בכיבוש הארץ, ע"כ שיטתו היא דמעשה המלחמה הוא המתיר לאיסורים אלו ולא דהיתר בהצפא דהאיסור אלא דהצריך להם תנאי דשעת מלחמה הותר להם, ולכן כתב דדוקא בשעת רעבון ולא מצאו מה לאכול הותרו האיסורים וכן לא שייך בזה לחלק דדוקא איסור זה הותר ולא אחר, אלא אם הדבר הוי לאכילה ושתי' ואין להם מה לאכול, עצם מעשה המלחמה הוא המתיר להם האיסורים ואף לאיסורי הנאה שבהם, ולכן פסק דשרי גם יין נסך ע"כ.

וכן הוא להדיא בתשובת פאר הדור להרמב"ם סימן קל"ב ו"ל ודאי מדין תורה וכו' ואפילו בגיורת דלא דיברה תורה אלא כנגד יצה"ר, וכאשר אמרו באיסורין ובתים מלאים כל טוב אפילו קדלי דחזירי ע"כ.

וראיתי בספר חשוקי חמד נפק"מ אם ביה"כ מותר להם לאכול דלהרמב"ן הוי היתר על האוכל ולא על איסורים וממילא אסור ביום הכיפורים, ואילו לדעת הרמב"ם כיון שהותר לאכול הוא הדין שהותר לאכול ביום הכיפורים.

מדוע הרמב"ם התיר אפ"ל יין נסך

ולפי דבריו מובן הא דהתיר הרמב"ם אפ"ל יין נסך דעיין באור שמה שביאר שכמו שביפת תואר התירו למרות שקנאים פוגעין בו והוי כמו יהרג ואל יעבר הבין הרמב"ם

הוא הדין בין נסך, ומוכה דבשעת מלחמה התירו גם דברים שהם פיקוח נפש.

להרמב"ם כשהתחילו לאכול יכולים להמשיך

עיין בהגהות הגריש"א שכתב והנה גבי היתר דיפ"ת הגם דהוי היתר רק מצד כנגד יצה"ר, מ"מ אחרי שהתירה התורה אין בזה סרך איסור כלל, ולא צריך שום כפרה על הדבר, וכן מוכח מתוס' בשבת (סד. ד"ה מידי) שהקשו מדוע הוצרכו היוצאים למלחמת מדין כפרה על הרהור עבירה, הרי אף יפת תואר הותרה להם, ומבואר דאחרי שהתירה התורה אי"צ כפרה והוי היתר גמור. ומטעם זה הותרה ביאה שניה אף שכבר אין יצרו תקפו, דאחרי שהותר בביאה ראשונה הותרה לו אשה זו לגמרי.

ונראה דה"ה נמי בהיתר קדלי דחזירי שהתנה הרמב"ם היתר זה דווקא באם היה רעב ולא מצא מה יאכל, דזהו רק בתחילת אכילתו, אבל אחרי שהותר מחמת רעבון הותר לו גם כשיפסיק מרעבונו, וזהו יישוב דברי הגמרא הכא עיי"ש.

קושית הטורי אבן

איתא בר"ה דף יג. "בעו מיניה חברייא מרב כהנא עומר שהקריבו ישראל בכניסתן לארץ מהיכן הקריבוהו, אם תאמר דעייל ביד נכרי קצירכם אמר רחמנא ולא קציר נכרי ממאי דאקריבו דלמא לא אקריבו, לא סלקא דעתך דכתיב ויאכלו מעבור הארץ ממחרת הפסח, ממחרת הפסח אכול מעיקרא לא אכול דאקריבו עומר והדר אכלי".

והקשה הטורי אבן ק"ל אמאי מעיקרא לא אכול הא אפ"ל דבר טמא אישתרי להו ב' שכבשו כ"ש חדש דהא אמרי' בפ"ק דחולין (י"ז). בעי ר"י אברי בשר נחירה שהכניסו ישראל עמהם לארץ מהו ומתמה אימת אילימא ב' שכבשו השתא דבר טמא אישתרי להו דכתיב ובתים מלאים כל טוב ואמר רב קדלי דחזירי בשר נחירה מיבעי וקאמר אלא לאחר מכאן.

ולדעת הרמב"ם נראה דלא קשה כיון דאיירי לא בשעת מלחמה או שלא היו רעבים או לנשים וקטנים.

ועיין שם שמתרץ מיהו לשנוי' בתרא דהתם כי אישתרי שלל של עכו"ם דידיהו לא אישתרי א"ש הא דמעיקרא לא אכול כיון דא"י מוחזקת היא ה"ל כדידהו ע"כ.

ולכאורה לפי מה שכתבנו לעיל לדעת הרמב"ם אין חילוק בין שלל דידיהו לשלל לידן דהיות והוי מצב של מלחמה בכל אופן יש להתיר דאם לא תתיר לו כך יאכלנו באיסור אבל להרמב"ם בלאו הכי אין כאן קושיא וכנ"ל.

ועיין עוד בבית הלוי ח"ג סימן נ"ב שמאריך בסוגיא זו וכן בכלי חמדה פרשת ואתחנן.

DINÉ TORÁ

Comuníquese al cel.
(+52) 55 3214 4312

SERVICIOS

Contrato de renta, venta, preventa, inversión, sociedad, testamentos, Heter Iská otros.

ASESORÍA

Consultas telefónicas, citas, preguntas.

CONTÁCTANOS

Cel. (+52) 55 3214 4312
Email: Betdinemetumishpat@gmail.com
Dirección: Horacio 1220 PA, Polanco, CDMX